

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Riina Solman
rahvastikuminister
Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie: 28.07.2020 nr 1-6/2128-1

Meie: 30.08.2020 nr 1.2.-4/20/2672

Eelnõule arvamuse avaldamine

Tänan, et esitasite meile arvamuse avaldamiseks Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu „Eesti Vabariigi valitsuse ja Soome Vabariigi valitsuse vahelise rahvastikuregistreerimise kokkuleppe eelnõu heakskiitmine ja volituse andmine“ ja Eesti Vabariigi valitsuse ja Soome Vabariigi valitsuse vahelise rahvastiku registreerimise kokkuleppe ratifitseerimise seaduse eelnõu kavandi.

Arvamuse avaldamisel on lähtutud eelnõude ja lisade eestikeelsetest versioonidest. Arvamuses viitame valitsuste vahelisele kokkuleppele (lisa nr 5) kui riikidevahelisele kokkuleppele ning rahvastikuregistri andmete vahetamise kokkuleppele (lisa nr 7) viitame kui halduskokkuleppele. Esitatud eelnõude osas on meil järgnevad märkused ja tähelepanekud.

Eesti ja Soome valitsuste vaheline kokkulepe (riikidevaheline kokkulepe)

1. Eelnõu seletuskirjas (lk 2) on kokkuleppe artikli 1 osas märgitud, et *erandina ei rakendata kokkulepet neile inimestele, kelle kohta ei ole sihtriik saatnud vastavalt kokkuleppe artiklile 6 inimese lähteriigile teadet elanikuks registreerimise kohta kolme kuu jooksul alates isiku rändest*. Leiame, et tsiteeritud lauses kirjeldatud olukord ei ole erand, vaid on otseselt seotud riikidevahelise kokkuleppe kohaldamisega. Kui rändaja lähteriik ei saa sihtriigilt kokkuleppe artikli 6 kohast teadet kolme kuu jooksul alates rände toimumisest, siis ei ole lubatud Soome Vabariigi ja Eesti Vabariigi vahel andmeid vahetada. See ei ole erandlik olukord, vaid välistab kokkuleppe kohaldamise. Sellest tulenevalt palume seletuskirja ka vastavalt parandada.
2. Kokkuleppe artikli 3 lõike 3 lause 2 osas soovitame hinnata, kas oleks vajadus eraldi reguleerida (riikidevahelises kokkuleppes või siseriiklikus seadusandluses), kuidas toimida siis, kui tekib vajadus edastada andmeid andmekaitse mõttes kolmandasse riiki. Nt kui Soome rahvastikuregister edastab Eesti rahvastikuregistrile andmeid Soome kodaniku või elaniku kohta ning nüüd soovib kolmanda riigi asutus saada neid andmeid oma menetluses. Hetkel jääb ebaselgeks, kas sel juhul lähtutakse ainult selle kolmanda riigiga sõlmitud rahvusvahelistest kokkulepetest ning Soome ei saa mingil moel kaasa rääkida tema kodaniku või elaniku isikuandmete kolmandasse riiki edastamise osas. Kusjuures Soome ei saaks isegi teada, et sedasorti edastamine on üldse toimunud (eeldatavasti vastavat teavitamiskohustust eraldi kokku ei lepita). Seega üks võimalus oleks seda siseriiklikult reguleerida, lisades eraldi lõike eelnõuga esitatud rahvastikuregistri seaduse muutmise seaduse vastavasse paragrahvi (vt eelnõu lisa nr 4). Seletuskirjast ei selgu, kuivõrd on Eesti ja Soome kodanike andmete vahetamise osas kohaldatav halduskokkuleppe artikkel 8 ning sh kas see kehtiks eelpool kirjeldatud olukorras. Kui see artikkel kehtib, siis on jätkuvalt selgusetu, mis reguleerib Eesti ja Soome elanike andmete vahetamist, sh sellega seotud võimalikke kaitsemeetmeid.
3. Kokkuleppe artikkel 6 sisustab, mis andmeid riigid omavahel vahetavad.

- 3.1. Samas ei selgu riikidevahelisest kokkuleppest ega seletuskirjast, mis aja jooksul vastav teavitustuleb teisele riigile ning inimesele edastada. Ebaselge on, kas sel juhul lähtutakse siseriiklikult reguleeritud menetluste tähtaegadest, sh ka vastavate teavituste edastamisel või lähtutakse siin halduskokkuleppe artikli 5 esimeses lõigus olevast tähtajast (vähemalt üks kord nädalas). Kui lähtutakse halduskokkuleppest (mis kehtib ainult Eesti ja Soome kodanike andmete vahetamisele), siis kuidas on reguleeritud Eesti ja Soome elanike andmete vahetamise tähtajad. Palume selles osas seletuskirja täiendada.
- 3.2. Artikli 6 lõike 3 sõnastusest eeldame, et kui isik ei saa sihtriigis elukoha registreeringut, siis lähteriigile edastatakse ainult sama artikli lõike 2 punktides 1-6 olevad andmed. Seletuskirjast (lk 3 selgitused artikli 6 kohta ning lk 5 olev viies tekstilõik) ei selgu, miks on vaja registreeringust keeldumise korral teavitada ka lähteriiki. Kui tuua paralleeli kokkuleppe artikli 5 lõikega 4, siis selles olukorras saab lähteriik ennekõike vaidlustada elukoha registreerimise sihtriigis. Samas ei ole siin tegemist sama olukorraga. Seetõttu soovitame kaaluda, kas kokkuleppe alusel on üldse vaja edastada lähteriigile kokkuleppe artikli 6 alusel teavitust, kui sihtriik ei registreeri rändaja elukohta. Kui selline vajadus jätkuvalt on olemas, siis palume seda seletuskirjas selgitada.

Rahvastikuregistri andmete edastamise kokkulepe (halduskokkulepe)

4. Halduskokkuleppe artikli 2 osas vt seisukoha punkti 2.
5. Halduskokkuleppe artikli 3 sisu arvestades vahetatakse halduskokkuleppe alusel ainult nende inimeste andmeid, kes on Eesti või Soome kodanikud. Seega ei kohaldu halduskokkuleppe riikidevahelise kokkuleppe alusel toimuvale isikuandmete vahetamisele, kui edastatakse Eesti ja Soome elanike andmeid (vt riikidevahelise kokkuleppe artikli 1 lõiget 2). Sellest tulenevalt soovitame hinnata, kuidas reguleerida riikidevahelise kokkuleppe artiklit 8 arvestades Eesti ja Soome elanike andmete vahetamisega seotud aspektid.

Andmekaitsealasest mõjuhinnangust

6. Seletuskirjas (lk 8) on tehtud andmekaitsealane mõjuhinnang ning selle viimases tekstilõigus viidatakse ka inspeksiooni [isikuandmete töötleja üldjuhendis](#) olevatele arvulistele numbritele, mis annavad aimu, millal tuleb andmekaitsealane mõjuhinnang koostada. Selgitame, et need numbrilised väärtused kehtivad ainult siis, kui isikuandmete töötlemine toimub Eesti Vabariigi territooriumil. Kavandatava riikidevahelise kokkuleppe ja halduskokkuleppe alusel toimub isikuandmete vahetus piiriüleselt Soome Vabariigiga. Seetõttu neid numbreid ei saa arvestada, kui soovitakse hinnata, kas isikuandmete töötlemine on ulatuslik või mitte. Sellest räägib ka meie juhend (vt juhendi lk 25 alguses olevat tekstilõiku, milles on altviide nr 49). Seetõttu on ka asjakohatu seletuskirjas toodud viide sama juhendi lk-dele 16 ja 17 (need selgitavad andmekaitse spetsialisti määramist). Soovitame sellega arvestada andmekaitsealase mõjuhinnangu üle vaatamisel.
7. Seletuskirja (lk 6, kolmas tekstilõik) järgi toimub andmete vahetamine üle X-tee ning reeglina automaatselt (tehnilise tõrke korral käsitsi). Isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 22 reguleerib olukorda, kui tehakse üksnes automatiseeritud töötlemisel põhinevaid üksikotsuseid andmesubjekti suhtes, mis omakorda toovad kaasa andmesubjektile õiguslikke tagajärgi või avaldavad talle märkimisväärset mõju. Kokkuleppe alusel toimuv isikuandmete vahetus avaldab inimesele selliseid tagajärgi (tema elukoha registreerimisel on õiguslik tähendus ning sellest lähtuvalt võidakse otsustada talle mingite teenuste osutamise lõpetamine). Seetõttu peavad tulenevalt üldmääruse art 22 lg 2 punktist b Euroopa Liidu või liikmesriigi õiguses olema ka asjakohased meetmed andmesubjekti õiguste ja vabaduste ning õigustatud huvide kaitseks. Andmekaitsealases mõjuhinnangus ei ole hinnatud, kas ning millised meetmed on seadusandluses reguleeritud, mida andmesubjektil oleks võimalik kasutada –

ennekõike, kuidas on tal võimalik vaidlustada toimunud automatiseeritud isikuandmete töötlus.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Pille Lehis
peadirektor

Koostaja: Raavo Palu raavo.palu@aki.ee